

Geschiedenis

4.1, 4.2, 4.3, 4.4

Paragraaf 4.1:

Van stad tot wereldrijk.

Samenvatting

- Rome was eerst een koninkrijk en vanaf 509 v.C. een republiek waarin de senaat de meeste macht had.
- Rome had een steeds groter leger. Hiermee veroverde Rome vanaf 350 v.C. bijna heel Italië.
- Rome versloeg Carthago in drie oorlogen op land en zee.
- Rome onderwierp gebieden rond de Middellandse zee en in West-Europa. Gouverneurs bestuurde de provincies.
- Door de veroveringen onstonden burgeroorlogen tussen machtige legeraanvoerders zoals Julius Caesar. In 27 v.C. kreeg Octavianus alle politieke macht in handen en werd Rome een keizerrijk.
- Keizer Augustus en zijn opvolgers zorgden met hun legers voor twee eeuwen van vreden in het rijk.

Begrippen

Burgeroorlog- oorlog binnen een staat.

Dictator- alleenheerser

Gouverneur- bestuurder

Imperialisme- als een staat zijn macht uitbreidt over een grootgebied.

Keizer- vorst van een groot rijk.

Overheid- regering, bestuur.

Republiek- staat zonder vorst.

Senaat- vergadering met mannen uit aanzienlijke Romeinse families.

Wereldrijk- een groot rijk met meerdere werelddelen.

Paragraaf 4.2:

De Romeinse samenleving.

Samenvatting.

- In de Romeinse landbouwstedelijke samenleving was veel productie in de landbouw en de nijverheid. Door de pax Romana, de goede wegen en het Romeinsegeld was er veel handel tussen de delen van het rijk onderling en met gebieden daarbuiten.
- In steden waren grote sociale verschillen. Er was een kleine groep rijken en een grote groep armen.
- Veel verarmde boeren trokken naar de steden. Rijke families hadden grote landbouwbedrijven waar boeren en slaven werkten.
- Machthebbers in Rome hielden het volk rustig met voedsel en gratis vermaak.
- Er waren veel slaven in het rijk. Ze hadden geen rechten en werden vaak slecht behandeld.

Begrippen

Autoriteiten- personen met macht.

Brood en spelen- gratis graan en vermaak voor bevolking in Rome.

Gladiator- zwaardvechter voor volksvermaak

Proletariaat- bevolkingsgroep van bezitloze mannen.

Paragraaf 4.3:

De cultuur van het rijk.

Samenvatting

- In de Romeinsemulticulturele samenleving kwamen veel culturen in contact met elkaar.
- De Romeinen hadden een polyteistische godsdienst met meerdere goden. In het rijk was godsdienstige verdraagzaamheid maar alle inwoners van het rijk moesten wel de staatsgoden en de keizer vereren.

- De Romeinen stelden zich open voor andere culturen. Ze namen veel over van de Grieken waardoor de Grieks-Romeinse cultuur ontstond. deze gemengde cultuur werd in het hele rijk verspreid.
- In het hele rijk gold het Romeinse rechtssysteem met geschreven wetten. Een deel van de mannen in het rijk bezat de Romeinse burgerrecht.

Begrippen

Antieke cultuur- Grieks-romeinse cultuur.

Elite- kleine groep van aanzienlijke mensen.

Grieks-Romeinse cultuur- gemengde cultuur van Grieken en Romeinen in het Romeinse rijk.

Klassieke cultuur- Grieks-Romeinse cultuur.

Multiculturelesamenleving- samenleving met meerdere culturen.

Romanisering- verspreiding van de Grieks-Romeinse cultuur.

Staatsgodsdienst- geloof waarvan bestuurders en ambtenaren aanhanger van moeten zijn.

Verdraagzaamheid (tolerantie)- toestaan van andere culturen en meningen.

Paragraaf 4.4

De opkomst van het christendom

Samenvatting

- In judea hadden joden een monotheïstische godsdienst, het jodendom. Door oorlogen en opstanden tegen Romeinen raakten veel joden verspreid over het Romeinse rijk.
- Na de kruising van Jezus Christus in Jeruzalem rond 30 n.c stichten zijn volgelingen een nieuwe monotheïstische godsdienst, het christendom.
- Predikers verspreiden het christendom in het rijk. omdat christenen weigerden de Romeinse staatsgoden te vereeren, verboden de keizers vanaf de 3e eeuw het christendom.
- Keizer Constantijn gaf de christenen in 313 n.c. Godsdienstvrijheid. In 380 n.c. Werd het christendom de Romeinse staatsgodsdienst. Later werden andere godsdiensten verboden.

Begrippen

Bekeren- iemand een ander godsdienst aan te laten nemen. (Zich bekeren; een andere godsdienst aannemen)

Bisschop- godsdienstige leider van een kerkprovincie

Godsdienstvrijheid- recht om openlijk met een godsdienst bezig te zijn.

Heilige- gestorven persoon die vereerd wordt om zijn goede daden.

Kerk- (1) christelijk gebedshuis, (2) organisatie van christenen.

Paus- bisschop van Rome en leider van de rooms-katholieke kerk.

Prediker- persoon die geloof bekend maakt.

Rooms-katholiek- wat hoort bij de kerk onder leiding van de paus.

Synagoge- joods gebedshuis

Zonden- slechte dingen die mensen doen.